

JOL

2011

261011

PUBLIC ADMINISTRATION (Optional)

(Paper – II)

लोकप्रशासन (वैकल्पिक)

(पत्रिका – II)

Standard : Degree

स्तर : पदवी

Total Marks : 200

एकूण गुण : 200

Nature : Conventional (Essay) Type

स्वरूप : पारंपारिक (वर्णनात्मक)

Duration : 3 Hours

कालावधी : 3 तास

N. B. :

सूचना :

- 1) Answers must be written either in **English** or in **Marathi**.
उत्तरे इंग्रजीमधून किंवा मराठीमधून लिहिली पाहिजेत.
- 2) Question No. 1 is **compulsory**. Of the remaining questions, attempt **any four** selecting **one** question from **each** Section.
प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे. उर्वरित प्रश्नांमधून कोणतेही चार सोडवा पण प्रत्येक विभागातून एक प्रश्न निवडून सोडविणे आवश्यक आहे.
- 3) Figures to the **RIGHT** indicate marks of the respective question.
उजवीकडील अंक संबंधित प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
- 4) Number of optional questions upto the prescribed number in the order in which they have been solved will only be assessed. Excess answers will not be assessed.
ज्या क्रमाने निर्धारित संख्येपर्यंत पर्यायी प्रश्नसंख्या सोडविली आहे, तेवढीच प्रश्नसंख्या तपासली जाईल अतिरिक्त उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- 5) Credit will be given for orderly, concise and effective writing.
नीटनेटक्या, संक्षिप्त व परिणामकारक लिखाणास श्रेय दिले जाईल.
- 6) Candidates should not write roll number, any name (including their own), signature, address or any indication of their identity anywhere inside the answer book otherwise he/she will be penalised.
उत्तरपुस्तिकेच्या आतील भागात कोठेही उमेदवाराने बैठक क्रमांक, स्वतः किंवा इतरांचे नाव, पत्ता किंवा आपली ओळख देणारे चिन्ह नमूद करू नये अन्यथा तो शिक्षेस पात्र ठरेल.
- 7) In case of any ambiguity, English version will be considered as authentic.
कोणत्याही प्रकारच्या संदेहाच्या स्थितीत, इंग्रजी भाषांतर ग्राह्य समजले जाईल.

SEAL

P.T.O.

104 AS Answer **any four** of the following questions :

खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(a)	Explain Kautilya's Saptanga theory of state. कौटिल्याचे राज्यविषयक सप्तांग सिद्धांत सविस्तर लिहा.	10
(b)	State the main features of 73 rd amendment . 73 व्या दुरुस्तीची प्रमुख वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.	10
(c)	Evaluate the objectives and functions of NDC. राष्ट्रीय विकास आयोगाची उद्दिष्टे आणि कार्याचा परामर्श घ्या.	10
(d)	Discuss the issues of environment disaster. पर्यावरणीय विनाशाविषयीच्या समस्यांची चर्चा करा.	10
(e)	Give an account of welfare programmes for women and children. महिला व बालकल्याण कार्यक्रमांचा आढावा घ्या.	10

SECTION - A

विभाग - अ

2. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(a)	Describe the significant aspects of the Govt. of India Act, 1919. गव्हर्नमेंट ऑफ इंडिया ॲक्ट, 1919 च्या महत्वाच्या बाबींचे वर्णन करा.	15
(b)	Write in brief the philosophy of Indian Constitution. भारतीय संविधानाच्या तत्त्वज्ञानासंबंधी संक्षेपाने लिहा.	10
(c)	State the various functions of the Dept. of Economic Affairs. वित्तीय व्यवहार खात्याच्या विविध विभागांचे कार्य लिहा.	7

3. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे द्या :

(a)	Write in brief about the administration of East India Company. ईस्ट इंडिया कंपनीच्या प्रशासनाविषयी थोडक्यात लिहा.	15
(b)	Narrate the structure and functions of National Human Rights Commission. राष्ट्रीय मानव आयोगाची रचना व कार्ये थोडक्यात लिहा.	10
(c)	State the functions of ministry of external affairs. विदेश मंत्रालयाची कार्ये लिहा.	15

SECTION – B
विभाग – ब

4. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे द्या :

- (a) Explain the powers and functions of Governor as a Chancellor of Universities of Maharashtra. 15
महाराष्ट्रातील विद्यापिठांचे कुलपति म्हणून राज्यपालांचे अधिकार व कार्ये सविस्तर लिहा.
- (b) State the role, powers and functions of District Superintendent of Police. 15
जिल्हा पोलिस अधिकाऱ्यांची भूमिका, अधिकार व कार्ये विशद करा.
- (c) Examine the functions and responsibilities of Cantonment Board. 10
कॅन्टोनमेंट बोर्डाची कार्ये व जबाबदारीचे परीक्षण करा.

5. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) State the O and M of Directorate of Public Health. 15
आरोग्य संचालनालयाचे संघटन आणि कार्य पद्धती लिहा.
- (b) Explain the Revenue functions of District Collector. 15
जिल्हाधिकार्याचे महसूली कार्य सविस्तर लिहा.
- (c) Examine the strength and weaknesses of "Mayor In Council" provision 10
मेयर इन कौन्सिल प्रयोजनाची बलस्थाने आणि त्रुटीचे परीक्षण करा.

SECTION – C
विभाग – क

6. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) Examine the problems of autonomy in public undertakings. 10
शासन अंगीकृत व्यवसायातील स्वायत्ततेच्या समस्यांबाबत परीक्षण करा.
- (b) Explain the phase wise training programme of Lal Bahadur Shastri Academy of Administration. 10
लाल बहादूर शास्त्री प्रशासकीय प्रबोधिनीच्या प्रशिक्षणाच्या स्तरासंबंधी लिहा.
- (c) State the causes of Revenue Deficit as examined by Raja Chellaya Committee. 10
राजा चेल्लया समितीने परीक्षण केलेल्या महसूली तुटीची कारणे लिहा.
- (d) Which are the important factors of Perfect Planning ? 10
सुयोग्य नियोजनातील महत्वाचे घटक कोणते ?

P.T.O.

7. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(a)	Which are the most requisites of making public undertaking competent. शासन अंगीकृत व्यवसाय स्पर्धायोग्य होण्यासाठी कोणत्या बाबी आवश्यक आहेत ?	10
(b)	Explain the functions of UPSC other than selection of candidates. उमेदवार निवडण्याव्यतिरिक्त संघ लोक सेवा आयोगाची अन्य कार्ये स्पष्ट करा.	10
(c)	State the types and procedures of Cut-motion in Parliament. लोकसभेत कपात सूचना मांडण्याचे प्रकार व प्रक्रिया लिहा.	10
(d)	Write the role and functions of State Planning Board. राज्य नियोजन मंडळाची भूमिका आणि कार्ये लिहा.	10

SECTION - D

विभाग - ड

8. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे द्या :

(a)	State the objectives and functions of ITBP as a para-military force. पूरक सुरक्षाबल म्हणून आयटीबीपी संघटनेची उद्दिष्टे आणि कार्ये स्पष्ट लिहा.	15
(b)	Explain the objects and O and M of Central Social Welfare Board. केंद्रीय समाजकल्याण बोर्डाची उद्दिष्टे आणि O and M सविस्तर लिहा.	15
(c)	Evaluate the transformation of governance to good-governance and state its usages. शासन ते चांगले शासन मधील स्थित्यंतर आणि त्याची उपयुक्तता यांचा आढावा घ्या.	10

9. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे द्या :

(a)	State the significance of Maharashtra Police Act, 1951 in Administration of Law and Order. महाराष्ट्र पोलिस कायदा, 1951 अन्वये कायदा व सुव्यवस्था प्रशासनाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.	15
(b)	Explain the principles and objects of Citizens Charter. सिटीझन चार्टर (नागरीकांची सनद) ची तत्वे आणि उद्दिष्टे सविस्तर लिहा.	15
(c)	Whether application of Information Technology improved the face value of Public Administration ? Discuss. महिला तंत्रज्ञानाच्या वापरामुळे लोकप्रशासनाची प्रतिमा विकसित झाली आहे काय ? चर्चा करा.	10